

OBRAZEC ZA PRIPRAVO POROČILA O SAMOEVALVACIJI, 2. letnik

Temeljni cilj poskusa je posodobiti gimnazijski program z uvedbo novih programskih elementov. Namen samoevalvacije je, da s temeljitim in sistematičnim notranjim spremljanjem uvedenih programskih elementov ugotovite in dokumentirate dobre in slabe strani uvedenih novosti ter na tej podlagi predlagate spremembe in dopolnitve. Samoevalvacija je zastavljena tako, da vseskozi zasleduje uresničevanje na začetku postavljenih ciljev poskusa. To pomeni, da cilje zasledujete vsa širi leta, vendar vsako leto uresničite le določeno etapo posameznega cilja z namenom, da ob koncu projekta dokumentirano pojasnite, v kakšni meri in kako so bili doseženi načrtovani cilji poskusa.

V poglavju Cilji poskusa so zapisani cilji in kazalniki poskusa, kot jih je sprejel Strokovni svet RS za splošno izobraževanje in vam predstavljajo okvir za lažjo umestitev vaših ciljev, ki jim sledite v tem poskusu

Obrazce za poročilo šole vam prilagamo v nadaljevanju besedila. Poročilo mora biti narejeno za vsak programski element (nivojskost, fleksibilnost organizacije pouka, drugačne oblike usvajanja in vrednotenja znanja), ki ga izvajate na vaši šoli v tem šolskem letu. Pri tem je pomembno, da določite področja, ki jih boste spremljali (npr. za element oblike nivojskosti – kriteriji izbora dijakov, ki obiskujejo višjo raven, metode dela v skupini dijakov višje ravni itd.).

CILJI POSKUSA

Cilji in kazalniki poskusa so naslednji:

Št.	Cilji	Kazalniki
1.	Ugotoviti, ali in kako možnost izbire (nivoji zahtevnosti, izbirni predmeti in novi izbirni predmeti) vpliva na razvoj večje odgovornosti dijakov za lastno znanje.	<ul style="list-style-type: none"> • prisotnost pri pouku • motivacija za šolsko delo • učni uspeh pri teh predmetih • dosežki na maturi pri teh predmetih • zadovoljstvo dijakov z možnostjo uresničevanja svojih interesov
2.	Ugotoviti učinek različnih izvedb predmetnika in fleksibilne organizacije pouka na znanje.	<ul style="list-style-type: none"> • učni uspeh • dosežki na maturi • zadovoljstvo dijakov in učiteljev
3.	Ugotoviti učinkovitost organizacije življenja in dela šole.	<ul style="list-style-type: none"> • zadovoljstvo dijakov in učiteljev • sodelovanje staršev
4.	Vpliv različnih oblik in načinov usvajanja in vrednotenja znanja na motivacijo, učno uspešnost ter odgovornost za učenje.	<ul style="list-style-type: none"> • kakovost raziskovalnih nalog in drugih izdelkov • motiviranost za učenje • učni uspeh • zadovoljstvo učiteljev

**POROČILO O SAMOEVALVACIJI POSKUSA »PREVERJANJE NEKATERIH ELEMENTOV
GIMNAZIJSKEGA PROGRAMA« ZA ŠOLSKO LETO 2011/2012, 2. letnik**

Šola: Srednja vzgojiteljska šola in gimnazija Ljubljana
Kardeljeva ploščad, 16
1000 Ljubljana

1. IZBRANI PROGRAMSKI ELEMENTI IN PODROČJA SPREMLJANJA

Izbrani programski elementi	Področja spremljanja
NIVOJSKOST	Motivacija in zadovoljstvo dijakov.
	Participacija v učnem procesu.
	Doseganje višjih taksonomskih ravni znanje pri dijakih

2. CILJI POSKUSA ŠOLE (ZA ČAS TRAJANJA POSKUSA)

Št.	Cilji	Kazalniki
1	Zagotoviti individualiziran pristop k dijakom v skladu z njihovimi sposobnostmi in motivacijo.	<ul style="list-style-type: none"> - Dijaki na višjem nivoju usvojijo v pomembno višjem deležu višje taksonomske ravni znanja v primerjavi s splošnim nivojem. - Dijaki na splošnem nivoju usvojijo znanja na srednjih do višjih taksonomskih ravneh. - Dijaki na višjem nivoju dosežejo primerjalno z dijaki osnovnega nivoja višje ocene pri nalogah, ki vrednotijo višje taksonomske ravni na maturi. - Dijaki dosežejo na maturi boljši uspeh.
2	Pri dijakih razviti sodelovalno učenje in odgovornost za rezultate individualnega in skupinskega dela.	<ul style="list-style-type: none"> - Pomembno manjši delež izostankov od pouka v 2., 3. in 4. letniku.
3	Razviti kompetenčni pristop k poučevanju predmetov na nivoju učenja učenja.	<ul style="list-style-type: none"> - Večji delež dijakov z višje razvitimi učnimi strategijami.
4	Pri dijakih dosegati, da na izbranih predmetnih področjih dosegajo visoko kakovost.	<ul style="list-style-type: none"> - Višji delež dijakov v skupinah višje zahtevnosti.

3. ETAPNI CILJI V ŠOLSLEM LETU 2011/2012

Etapni cilji za letošnje šolsko leto se ne razlikujejo od ciljev, ki jih bomo zasledovali za čas trajanja celotnega poskusa. Menimo, da le tako lahko konkretno, korektno in kakovostno izvedeno samoevalvacijo celotnega poskusa, saj bomo imeli v vseh oddelkih in v vseh letnikih enotne podatke, ki bodo na voljo za končno samoevalvacijo poskusa.

Pri posameznem predmetu so se zasledovali tudi ožji, bolj specifični cilji (skladni z letnim delovnim načrtom predmeta), ki pa po vsebini ne odstopajo od ciljev, navedenih zgoraj.

4.0. METODE DE LA

Izvedba poskusa je v letošnjem šolskem letu potekala neposredno v enem gimnazijskem oddelku. Odločili smo se, da v poskusnem oddelku izvajamo fleksibilno zunanjo diferenciacijo, in sicer tako, da so bili dijaki pri matematiki in angleščini po dve učni uri ločeni v dve bolj homogeni skupini (osnovna in višja raven), ostale učne ure (pri matematiki tri, pri angleščini dve) pa so bile izvedene običajno, v večji heterogeni skupini. Obe ravni pri istem predmetu je poučevala ena učiteljica. Začetna razporeditev dijakov v ravni je bila naslednja: v višji ravni pri matematiki je bilo 8 dijakov, v osnovni ravni pa 15 dijakov; pri angleščini je bilo v višji ravni 10 dijakov, v osnovni ravni pa 13 dijakov. Ker je bil oddelek v poskusu dokaj šibak po uspehu v osnovni šoli in v 1. letniku, je na delitev v ravni vplivala tudi naša želja po dobrem počutju dijakov v posamezni ravni in ne zgolj njihove ocene ali izkazane sposobnosti. Kljub temu, da sta začetno razporeditev dijakov v nivoje opravili učiteljici obeh predmetov, se je le ta izkazala za dobro in ustrezno. Rezultati anketnih vprašalnikov, ki smo jih razdelili dijakom in staršem, to tezo potrjujejo. Da so v pravi skupini pri matematiki, namreč meni 17 dijakov (73,9 %) od anketiranih 23 dijakov in da so v pravi skupini za angleščino, 18 dijakov (78,2 %) od anketiranih 23 dijakov. Da je njihov otrok v pravi skupini, prav tako meni večina, in sicer 14 staršev (73,7 %) od anketiranih 19 staršev tako meni za skupino pri matematiki in 11 staršev (57,9 %) od anketiranih 19 staršev za skupino pri angleščini. Dodatna potrditev o ustreznosti razdelitve dijakov v ravni je tudi to, da sta ob zaključku prvega ocenjevalnega obdobja le dve dijakinji zamenjali raven, in sicer sta pri matematiki prestopili na višjo raven.

V oddelku smo skozi celo šolsko leto izvajali krajše vmesne samoevalvacije, ki so zajemale posamezne cilje poskusa. Z dijaki smo izvedli anketiranje¹, prav tako so imeli z razredničarko (ki je hkrati tudi učiteljica matematike) individualne pogovore o učenju, šolskem delu in počutju v oddelku v letošnjem šolskem letu, učiteljici sta pri svojih urah preverjali vmesno doseganje oz. približevanje ciljem.

---

¹ Anketirali smo vse dijake v oddelku, torej 23 dijakov.

Evalvacijo smo izvedli tudi s starši dijakov, ki obiskujejo oddelek v poskusu. Starši so poskusu zelo naklonjeni. Z njimi smo izvedli anketiranje² in krajši skupinski pogovor na spomladanskem roditeljskem sestanku. V pogovoru so vsi starši pohvalili prizadevanja šole in učiteljic za sodelovanje v poskusu, katerega so označili za izredno pozitivnega. Tudi z anketnim vprašalnikom se je potrdilo pozitivno mnenje staršev, in sicer je kar 18 staršev (94,8 %) dejalo, da so zadovoljni s sodelovanjem s šolo, kar se tiče fleksibilne diferenciacije.

Splošni rezultati anketnih vprašalnikov nam kažejo, da so tudi dijaki zadovoljni z izvedbo poskusa. Večina dijakov namreč meni, da se pri urah diferenciranega pouka pri matematiki in angleščini počutijo boljše, bolj sproščeno. Tej trditvi pritrjuje 19 dijakov (82,6 %) pri matematiki in 14 dijakov (60,9 %) pri angleščini. Na vprašnji, ali so zadovoljni z izvajanjem fleksibilne diferenciacije in ali se jim zdi, da je z izvajanjem fleksibilne diferenciacije zadovoljen njihov otrok, so starši pri obeh vprašanjih odgovorili pritrdilno, in sicer se z obema trditvama popolnoma strinja 10 staršev (52,6 %). To se nam zdi izredno spodbudno in nas, kot izvajalce poskusa, motivira za nadaljnje dobro delo.

Poleg splošnega zadovoljstva z izvajanjem fleksibilne učne diferenciacije pri matematiki in angleščini pa dijaki opažajo tudi spremembe v načinu dela in metodah dela v diferenciranih skupinah. Dijaki menijo, da lahko pri pouku veliko bolj sodelujejo in več sprašujejo, tako namreč meni 15 dijakov (65,2 %) za pouk pri matematiki in 13 dijakov (56,5 %) za pouk pri angleščini. Poleg tega se 17 dijakov (73,9 %) pri matematiki in 13 dijakov (56,3 %) pri angleščini strinja, da učiteljici pri urah diferenciranega pouka lahko več časa namenita razlagi in utrjevanju. Dijaki s tem pritrjujejo dejstvu, da sta učiteljici lahko metode dela prilagodili manjšim skupinam dijakov, ki so v dožemanju snovi bolj enakovredni drug drugemu. Obe učiteljici sta način dela in metode dela sproti prilagajali tudi posameznima ravnema: na višji ravni je bil večji poudarek na samostojnosti, na delu na višjih taksonomskih ravneh, na analiziranju in povezovanju ...; na osnovni ravni pa se je delo bolj usmerjalo v utrjevanje, ponavljanje in skupinsko pogovarjanje o učnih težavah pri snovi. Tekom letošnjega leta je bilo tako predvsem več dela v manjših skupinah, več individualnega dela, dela v dvojicah, dijaki so lahko večkrat reševali naloge na tablo, učiteljici sta imeli več časa in priložnosti za neposredne stike in pogovore z dijaki ter dodatno utrjevanje ali razčiščevanje učnih težav. Z delitvijo učencev v osnovno in višjo raven pa sta učiteljici prav tako dobili tudi priložnost, da na višji ravni pri pouku obravnavata tudi kako podrobnost, ki ni del strogega učnega načrta.

Ob zaključku prvega ocenjevalnega obdobja smo naredili tudi krajši pregled in primerjavo ocen v 1. in 2. letniku, vendar ugotovili, da kakšnih konkretnih zaključkov v tistem času ne

---

² Anketirali smo 19 staršev dijakov

moremo dati, saj ne moremo z gotovostjo trditi, da so ocene lanskega leta ob zaključku prvega ocenjevalnega obdobja v primerjavi z ocenami letošnjega leta ob zaključku ocenjevalnega obdobja samo posledica spremenjenega načina izvajanja pouka. Na ocene v prvem letniku namreč močno vpliva tudi prehod iz osnovne šole na srednjo šolo, spremenjen način učenja, ki ga zahteva šolanje v gimnazijskem programu, večja obsežnost snovi pri predmetih, višji standardi znanja ...

Ob koncu šolskega leta smo še enkrat naredili pregled ocen in izostankov glede na 1. in 2. letnik, kar je razvidno tudi iz spodnjih tabel (tabela 1 in tabela 2).

Tabela 11. letnik, bodoči poskusni oddelek

Šola: Srednja vzgojiteljska šola in gimnazija Ljubljana, Kardeljeva ploščad 16, 1000 Ljubljana								
1. letnik: bodoči poskusni oddelek ³								
Predmet	Frekvenca ocen					Izostanki ¹		
	5	4	3	2	1	Op.	Neop.	Skupaj
Angleščina	/	4	11	12	1	2.539 ur oz. 90,68 ur na dijaka	175 ur oz. 6,25 ure na dijaka	2714 oz. 96,93 ur na dijaka
Matematika	2	3	1	21	1			

Tabela 2 2. letnik, ki sodeluje v poskusu

Šola: Srednja vzgojiteljska šola in gimnazija Ljubljana, Kardeljeva ploščad 16, 1000 Ljubljana									
2. letnik: oddelek v poskusu ³									
Predmet	Nivo	Frekvenca ocen					Izostanki ¹		
		5	4	3	2	1	Op.	Neop.	Skupaj
Angleščina	osnovni	/	/	2	11	/	2.027 ur oz. 88,13 ur na dijaka	83 ur oz. 3,61 ure na dijaka	2110 oz. 91, 74 ur na dijaka
Angleščina	višji	1	1	5	3	/			
Matematika	osnovni	/	1	3	7	1			
Matematika	višji	3	3	2	2	1			

Iz tabel 1 in 2 je razvidno, da se je število izostankov v razredu zmanjšalo, in sicer iz 90,68 opravičenih ur na dijaka v 1. letniku na 88,13 opravičenih ur na dijaka v 2. letniku ter iz 6,25 neopravičenih ur na dijaka v prvem letniku na 3,61 neopravičenih ur na dijaka v drugem letniku.

³ Razlog razlike v številu posameznih ocen v 1. in 2. letniku je, da so 3 dijaki 1. letnik ponavljali, 2 dijaka pa sta se v začetku 2. letnika izpisala.

Iz tabel 1 in 2 je prav tako razvidno, da se je struktura ocen spremenila. Pri matematiki je enako oceno, kot v lanskem šolskem letu, dobilo 13 dijakov, oceno pa je spremenilo 10 dijakov, in sicer ima 8 dijakov boljšo oceno kot lani, 2 dijaka pa imata slabšo oceno. Zanimivo je, da so dijaki, ki so oceno izboljšali, enakomerno razporejeni v osnovni in višji ravni (torej štirje na osnovni ravni in štirje na višji ravni). Pri angleščini je enako oceno, kot v lanskem šolskem letu, dobilo 16 dijakov, 7 dijakov pa je oceno spremenilo, in sicer imata 2 dijaka boljšo oceno kot lani, 5 dijakov pa slabšo oceno kot v lanskem šolskem letu. Razpored po ravneh pokaže, da so štirje dijaki, ki so letos dobili nižjo oceno pri angleščini v višji ravni. Da ocene v letošnjem letu, samo zaradi fleksibilne diferenciacije, niso drastično drugačne, potrjujejo tudi dijaki sami. Ko smo izvajali anketiranje (v spomladanskem času, še pred zaključevanjem ocen) so dijaki pri vprašanju, ali se jim zdi, da so njihove ocene pri matematiki in pri angleščini zaradi diferenciranega pouka boljše, prevladoval odgovor »ne morem se odločiti« (pri obeh predmetih se je za ta odgovor odločilo 7 dijakov, kar predstavlja 30,4 %), vsi ostali odgovori (»popolnoma se ne strinjam«, »delno se ne strinjam«, »delno se strinjam«, »popolnoma se strinjam«) pa so bili zelo razpršeni. Približno enako razpršeni so bili tudi odgovori staršev na to vprašanje, čeprav se tu lahko zastavlja dvom v točnost njihovih odgovorov – sodeč po izkušnjah namreč za vse starše ne moremo z gotovostjo trditi, da imajo točen vpogled v trenutne ocene svojih otrok ter da so si zapomnili, kakšne ocene so imeli njihovi otroci lansko šolsko leto. Kar se tiče ocen, bolj relevantne podatke pričakujemo v naslednjem šolskem letu.

Podatki nam potrjujejo tudi to, kar sta tekom leta ugotovili tudi učiteljici sami, in sicer da bo prehod od plitvega k globokemu učenju oz. doseganje višjih taksonomskih ravni znanja dolgotrajen proces, ki se ne more zgoditi v enem letu. Vsekakor pa je ureditev, ki jo zagotavlja poskus, bolj prikladna za ustvarjanje možnosti in priložnosti za dijake za delo na višjih taksonomskih ravneh. Skladno s cilji poskusa se tudi dijaki počasi začenjajo zavedati sprememb v svojem znanju oz. o globini svojega znanja. Podatki anketnega vprašalnika nam kažejo, da se 13 dijakov (56,5 %) pri matematiki in 6 dijakov (26,1 %) pri angleščini popolnoma strinja s trditvijo, da mu fleksibilna diferenciacija pouka pomaga, da bolj poglobljeno razume snov. Delež staršev, ki se popolnoma strinja s takšno trditvijo (da je znanje njihovega otroka zaradi fleksibilne diferenciacije globlje, bolj kakovostno), se giblje pri 31,6 % (6 staršev), s trditvijo pa se delno strinja 57,9 % (11 staršev).

Poleg neposrednega izvajanja poskusa v razredu, se je med letom izvajalo tudi več drugih dejavnosti povezanih s poskusom. Večkrat se je sestel projektni tim (v sestavi: Mojca Trampuš – vodja, Lidija Canič Gabrovšek, Jana Hafner, Alojz Pluško – ravnatelj, občasno tudi Barbara Šulc in Deja Kačič, ki bosta v poskusu neposredno sodelovali v prihodnjem šolskem letu) in izvajal analize dotedanjega dela in zastavljal smernice za nadaljnje delo.

Vseskozi smo sodelovali tudi z Zavodom RS za šolstvo, se udeleževali strokovnih srečanj na temo nivojskosti in izvajanja fleksibilne diferenciacije ter na njihovo pobudo izvedli dodatno celostno anketiranje v oddelku, ki sodeluje v poskus (anketni vprašalniki za dijake in za učiteljici).

5.0. UGOTOVITVE IN INTERPRETACIJA

Navkljub dejstvu, da niso vsi dijaki zvišali svojih ocene v letošnjem šolskem letu, smo vsi (dijaki, starši, šola) s potekom zelo zadovoljni. Ocene nam namreč niso edino merilo uspeha poskusa v letošnjem letu. Populacija dijakov, ki so prišli v 1. Letnik z relativno nizkimi točkami za gimnazijski program, se je dobro izkazala.

Fleksibilna učna diferenciacija namreč učitelju dopušča možnost kvalitetnejše interakcije z dijaki na obeh nivojih, kar ima za posledico tudi več funkcionalnega znanja.

6. SKLEPNA OCENA UGOTOVITEV

Gledano v celoti smo z izvedbo poskusa v letošnjem šolskem letu zadovoljni. Delo je potekalo v skladu s pričakovanju in načrtovanim potekom dela. Delno ali v celoti smo dosegli zastavljene cilje (seveda, razen ciljev, ki so neposredno povezani z doseganjem boljših rezultatov na maturi). Člani projektnega tima smo dobro strokovno sodelovali, ustrezna je bila tudi komunikacija na relaciji šola – starši.

Učiteljici, ki sta letos poučevali matematiko in angleščino, sta z opravljenim delom zadovoljni. Izrazili sta, da so koristi, ki jih je letošnja fleksibilna diferenciacija prinesla, vsekakor pretehtale vse začetne težave in organizacijske zaplete. Pri tako heterogeni populaciji, kot se v zadnjih letih vpisuje v gimnazijske programe, bo namreč skorajda nujno posegati po drugačnem, prilagojenem načinu dela z njimi.

Najbolj relevantna pa se nam zdi sklepna ocena dijakov, ki so jo podali ob koncu leta, in sicer da so bili z načinom izvajanja poskusa v letošnjem letu zelo zadovoljni in si želijo podoben način izvajanja pouka tudi pri drugih predmetih.

7. PREDLOGI ZA IZBOLJŠANJE STANJA

Izkušnje v letošnjem šolskem letu so dobre in niso pokazale potrebe po velikih spremembah v načinu dela. V prihodnjem šolskem letu bomo v obeh oddelkih (v bodočem 3. letniku in v bodočem 2. letniku) obdržali letošnji način dela, torej fleksibilna zunanja diferenciacija z istim učiteljem pri posameznem predmetu. Stvar, na katero bomo v prihodnjem šolskem letu morda bolj pozorni, je sestava urnika, kjer bomo urnik poskusili še malo bolj prilagoditi izvajanju poskusa (seveda, kolikor nam bodo naše prostorske zmožnosti le to dopuščale).

Poročilo pripravili:

Mojca Trampuš, vodja

Lidija Canič Gabrovšek

Jana Hafner

Alojz Pluško, ravnatelj